



Centraal Bureau voor de Statistiek

*Postbus 4481
2270 JM Voorburg*

Sociale Monitor

Sociale Monitor geeft breed beeld van ontwikkelingen in het dagelijks leven

Veel gebruikers van statistische gegevens hebben niet alleen behoefte aan gedetailleerde gegevens over deelterreinen van het maatschappelijk leven, maar ook aan cijferpresentaties die een beknopt en overzichtelijk beeld “in de breedte” geven van ontwikkelingen in Nederland. De Sociale Monitor is één van de CBS-publicaties die in die behoefte voorziet. Door middel van ruim 70 indicatoren wordt een handzaam beeld gegeven van ontwikkelingen in het dagelijks leven en de levensomstandigheden in Nederland. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een veelheid aan CBS-bronnen. De meest gebruikte bron is het Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS). De publicatie is primair opgezet ten behoeve van beleidsorganen en maatschappelijke belangengroepen, maar kan ook van nut zijn voor bijvoorbeeld journalisten en scholieren/studenten.

De meeste gegevens gaan over personen, waarbij zo mogelijk wordt gedifferentieerd naar geslacht. Een aantal gegevens heeft betrekking op huishoudens. De oudste cijfers in deze publicatie hebben betrekking op het jaar 1990. Vanaf 1995 zijn de cijfers per jaar opgenomen, althans voor zover de bronnen dit toelaten. Zo worden ontwikkelingen in de tijd zichtbaar. De publicatie wordt vier maal per jaar geactualiseerd.

Binnen het dagelijks leven zijn vijftien aspecten onderscheiden. Elk van deze aspecten vormt mede onderwerp van overheidsbeleid. Per aspect zijn vier tot zeven indicatoren geselecteerd die een globaal beeld geven van de leefsituatie of van de beleving van de situatie en van ontwikkelingen daarin. Voor een deel van de indicatoren geldt dat deze ontwikkelingen kunnen worden opgevat in termen van verbeteringen of verslechtingen.

De onderscheiden aspecten zijn:

1. Demografie
2. Wonen
3. Woonomgeving
4. Criminaliteit
5. Onderwijs
6. Positie op de arbeidsmarkt
7. Arbeidsomstandigheden
8. Mobiliteit
9. Inkomen
10. Consumptie
11. Sociale relaties
12. Besteding vrije tijd
13. Gezondheid
14. Politieke en godsdienstige participatie
15. Onbetaalde arbeid.

1. Demografie

Bij het aspect “demografie” worden vijf indicatoren onderscheiden:

- Vergrijzing: percentage 65-plussers in de totale bevolking.
- Alleenstaanden 30-64 jaar: percentage alleenstaanden (eenpersoonshuishoudens) in de bevolking van 30-64 jaar.
- Niet-westerse allochtonen: percentage niet-westerse allochtonen in de bevolking in Nederland.
- Totale bevolkingsgroei: levendgeborenen minus overleden personen plus immigratie vanuit het buitenland minus emigratie naar het buitenland plus saldo correcties.
- Levensverwachting 65 jaar: het aantal jaren dat iemand van 65 jaar naar verwachting nog te leven heeft.

[Sociale monitor, demografie](#)

Meer informatie over “demografie” is te vinden in:

[Demografie](#)

[Huishoudens](#)

[Levensverwachting](#)

2. Wonen

Bij het aspect “wonen” worden vijf indicatoren onderscheiden:

- Eigenaar: percentage eigenaren.
- Woonuitgaven-quote voor eigenaren: netto woonuitgaven plus bijkomende woonuitgaven gedeeld door het netto inkomen van het huishouden.
- Woonuitgaven-quote voor huurders: woonuitgaven aan huur plus bijkomende woonuitgaven gedeeld door het netto inkomen van het huishouden.
- Verhouding personen/kamers: aantal personen in het huishouden gedeeld door het aantal kamers.
- Tevredenheid met de woning: percentage hoofdbewoners dat tevreden of zeer tevreden is.

[Sociale monitor, wonen](#)

Meer informatie over “wonen” is te vinden in:

[Wonen](#)

[Bewoners](#)

3. Woonomgeving

Bij het aspect “woonomgeving” worden vier indicatoren onderscheiden:

- Geluidshinder van burens: percentage personen dat last heeft van geluidshinder van burens.
- Geluidshinder van wegverkeer: percentage personen dat last heeft van geluidshinder als gevolg van wegverkeer.
- Weinig onderlinge contacten in de woonbuurt: percentage dat 'helemaal mee eens' of 'mee eens' antwoordt op de uitspraak 'de mensen kennen elkaar nauwelijks in deze buurt'.
- Onveilige plekken in de buurt: percentage dat bevestigend antwoordt op de vraag: 'Zijn er in deze wijk of buurt plekken of straten waar u 's avonds liever niet alleen zou komen?'.

[Sociale monitor, woonomgeving](#)

Meer informatie over “woonomgeving” is te vinden in:

[Ervaren hinder](#)

[Onveiligheid](#)

4. Criminaliteit

Bij het aspect “criminaliteit” worden vijf indicatoren onderscheiden:

- Slachtofferschap geweldsdelicten: percentage slachtoffers van seksuele delicten, mishandeling, bedreiging.
- Slachtofferschap vernieling: percentage slachtoffers van beschadiging van auto, overige vernielingen.
- Slachtofferschap van diefstaldelicten: percentage slachtoffers van inbraak, fietsdiefstal, autodiefstal, diefstal uit auto, zakkenrollerij, overige diefstal.
- Totaal slachtofferschap delicten: percentage slachtoffers van geweldsdelicten, diefstaldelicten, vernieling en doorrijden na aanrijding.

- Onveiligheidsgevoelens: percentage personen dat bevestigend antwoordt op de vraag: 'Voelt u zich wel eens onveilig?'.

[Sociale monitor, criminaliteit](#)

Meer informatie over “criminaliteit” is te vinden in:

[Slachtofferschap](#)

[Onveiligheidsgevoelens](#)

5. Onderwijs

Bij het aspect “onderwijs” worden vijf indicatoren onderscheiden:

- Onderwijsuitgaven: uitgaven van de overheid in euro's ten behoeve van het onderwijs per hoofd van de bevolking.
- Onderwijsdeelname: percentage van de totale bevolking dat onderwijsvolgend is.
- Drop-outs: jaarlijks aantal schoolverlaters zonder diploma als percentage van alle schoolverlaters.
- Opleidingsniveau: percentage van bevolking 15-64 jaar met diploma op tertiair niveau (HBO/WO).
- Mensen zonder diploma: percentage van de bevolking 15-64 jaar zonder afgeronde middelbare schoolopleiding.

[Sociale monitor, onderwijs](#)

Meer informatie over “onderwijs” is te vinden in:

[Overheidsuitgaven](#)

[Leerlingen](#)

[Opleidingsniveau](#)

6. Positie op de arbeidsmarkt

Bij het aspect “positie op de arbeidsmarkt” worden zeven indicatoren onderscheiden:

- Betaald werk: percentage personen van de bevolking 15-64 jaar met betaald werk.
- Werkloosheid: percentage werklozen van de beroepsbevolking.
- Arbeidsduur: percentage voltijdwerkenden van de werkzame beroepsbevolking.
- Zelfstandigen: percentage zelfstandigen van de werkzame beroepsbevolking.
- Flexibele arbeidsrelatie: percentage werknemers met een flexibele arbeidsrelatie.
- Uurloon: gemiddeld uurloon van voltijdwerknemers in de beroepsbevolking.
- Beroepsniveau: percentage in de werkzame beroepsbevolking met een hoog of wetenschappelijk beroepsniveau.

[Sociale monitor, positie op de arbeidsmarkt](#)

Meer informatie over “positie op de arbeidsmarkt” is te vinden in:

[Beroepsbevolking](#)

[Werkzame personen](#)

[Lonen](#)

7. Arbeidsomstandigheden

Bij het aspect “arbeidsomstandigheden” worden vijf indicatoren onderscheiden:

- Werkdruk: rapportcijfer op basis van de volgende vragen: "werkt u regelmatig in een hoog tempo?" en "werkt u regelmatig onder hoge tijdsdruk?".
- Lage autonomie: percentage personen met een lage mate van zeggenschap over het eigen werk.
- Kracht: percentage personen dat regelmatig veel kracht moet zetten op het werk.
- Arbeidsongeschiktheid: percentage arbeidsongeschikten van de werkzame beroepsbevolking.
- Ziekteverzuim: ziekteverzuimpercentage is het aantal door ziekte verzuimde dagen in procenten van het totaal aantal beschikbare dagen van de werknemers in het kwartaal; de cijfers betreffen jaargemiddelden. De gegevens hebben betrekking op werknemers in particuliere bedrijven en instellingen.

[Sociale monitor, arbeidsomstandigheden](#)

Meer informatie over “arbeidsomstandigheden” is te vinden in:

[Arbeidsomstandigheden](#)

[Uitkeringsontvangers](#)

[Ziekteverzuim](#)

8. Mobiliteit

Bij het aspect “mobiliteit” worden vijf indicatoren onderscheiden:

- Aantal verplaatsingen: gemiddeld aantal verplaatsingen per persoon per dag.
- Afgelegde afstand: gemiddeld aantal afgelegde kilometers per persoon per dag.
- Vervoerwijze auto: percentage verplaatsingen per persoon per dag met de auto.
- Vervoerwijze openbaar vervoer: percentage verplaatsingen per persoon per dag met trein, bus, tram of metro.
- Verkeersdoden: aantal verkeersdoden per 100 duizend personen op jaarbasis.

[Sociale monitor, mobiliteit](#)

Meer informatie over “mobiliteit” is te vinden in:

[Mobiliteit](#)

[Verkeersdoden](#)

9. Inkomen

Bij het aspect “inkomen” worden vijf indicatoren onderscheiden:

- BBP per capita: Bruto Binnenlands Product (BBP) per hoofd van de bevolking.
- Gemiddeld inkomen: gemiddeld gestandaardiseerd inkomen per huishouden.
- Dynamische koopkrachtontwikkeling: procentuele verandering in de welvaartspositie van personen vergeleken met het jaar daarvoor.
- Inkomensverdeling: inkomensaandeel van de laagste 40% inkomens t.o.v. de hoogste 10% inkomens.
- Voornaamste inkomensbron: percentage huishoudens met als voornaamste inkomensbron 'inkomen uit loon of winst'.

[Sociale monitor, inkomen](#)

Meer informatie over “inkomen” is te vinden in:

[Inkomensbestanddelen](#)

[Koopkrachtontwikkeling](#)

[Inkomensverdeling](#)

[Inkomensbron](#)

10. Consumptie

Bij het aspect “consumptie” worden vijf indicatoren onderscheiden:

- Vaste lasten: percentage vaste lasten in totale bestedingen per huishouden.
- Lastenratio: percentage huishoudens waarbij de vaste lasten minimaal 50% van de totale bestedingen uitmaken.
- Consumentenvertrouwen: indexgemiddelde per huishouden.
- Moeilijk rondkomen: percentage huishoudens dat moeilijk kan rondkomen.
- PC-bezit in combinatie met internet: percentage personen dat thuis beschikt over een pc met internetaansluiting.

[Sociale monitor, consumptie](#)

Meer informatie over “consumptie” is te vinden in:

[Vaste lasten](#)

[Bestedingen](#)

[Consumentenvertrouwen](#)

[Inkomensbeoordeling](#)

[Mediagebruik](#)

11. Sociale relaties

Bij het aspect “sociale relaties” worden vijf indicatoren onderscheiden:

- Tevredenheid met vrienden- en kennissenkring: percentage personen dat buitengewoon of zeer tevreden is.
- Niet geïsoleerd voelen: percentage personen dat nee antwoordt op het statement: "Ik voel me van anderen geïsoleerd".
- Contact met burens: percentage personen met minstens één maal per week contact.
- Contact met familie: percentage personen met minstens één maal per week contact.
- Contact met vrienden: percentage personen met minstens één maal per week contact.

[Sociale monitor, sociale relaties](#)

Meer informatie over “sociale relaties” is te vinden in:

[Sociale contacten](#)

12. Besteding vrije tijd

Bij het aspect “besteding vrije tijd” worden vijf indicatoren onderscheiden:

- TV kijken: percentage personen dat tien of meer uur per week tv kijkt.
- Sportbeoefening: percentage personen dat één of meer uur per week sport.
- Buitenrecreatie: percentage personen dat vaker dan drie maal per jaar uitstapjes maakt in de vrije natuur.
- Tevredenheid met vrijetijdsbesteding: percentage personen dat buitengewoon of zeer tevreden is.
- Aan vrije tijd besteed geld: gemiddeld bedrag per huishouden.

[Sociale monitor, besteding vrije tijd](#)

Meer informatie over “besteding vrije tijd” is te vinden in:

[Participatie vrije tijd](#)

13. Gezondheid

Bij het aspect “gezondheid” worden zes indicatoren onderscheiden:

- Levensverwachting bij geboorte: gemiddeld te verwachten levensjaren bij geboorte.
- Ervaren gezondheid: percentage personen met minder dan goede gezondheid.
- Lichamelijke beperkingen: percentage personen met problemen bij één of meer OECD-items.
- Psychische gezondheid: gemiddelde score van gemeten psychische gezondheid.
- Roken: percentage rokers.
- Overgewicht: percentage personen met overgewicht.

[Sociale monitor, gezondheid](#)

Meer informatie over “gezondheid” is te vinden in:

[Gezondheidstoestand](#)

[Aspecten van \(on\)gezond gedrag](#)

14. Politieke en godsdienstige participatie

Bij het aspect “politieke en godsdienstige participatie” worden vier indicatoren onderscheiden:

- Politieke interesse: percentage personen dat zegt zeer of tamelijk geïnteresseerd te zijn in politieke onderwerpen.
- Activiteiten voor politieke partij: percentage personen dat vrijwilligerswerk verricht voor een politieke partij of politieke actiegroep.
- Kerkelijke gezindte: percentage personen dat zich rekent tot enige kerkelijke gezindte.
- Kerkgang: percentage personen met een kerkelijke gezindte dat één keer per maand of vaker een kerkdienst of levensbeschouwelijke bijeenkomst bezoekt.

[Sociale monitor, politieke en godsdienstige participatie](#)

Meer informatie over “politieke en godsdienstige participatie” is te vinden in:

[Maatschappelijke participatie](#)

[Kerkelijke gezindte](#)

15. Onbetaalde arbeid

Bij het aspect “onbetaalde arbeid” worden vijf indicatoren onderscheiden:

- Onbetaalde arbeid: aandeel van de tijdsbesteding aan onbetaalde productieve activiteiten in de totale tijdsbesteding.
- Huishoudelijk werk: aandeel van de tijdsbesteding aan huishoudelijke werkzaamheden in de totale tijdsbesteding aan verplichtingen.
- Kinderverzorging: aandeel van de tijdsbesteding aan verzorging van zowel eigen als andermans kinderen in de totale tijdsbesteding aan verplichtingen.
- Georganiseerd vrijwilligerswerk: percentage personen dat in voorgaande vier weken vrijwilligerswerk heeft gedaan voor één of meer van een lijst van tien typen organisaties.
- Informele hulp: percentage personen dat in voorgaande vier weken buiten organisaties om onbetaalde hulp heeft gegeven aan anderen buiten het eigen huishouden.

[Sociale monitor, onbetaalde arbeid](#)

Meer informatie over “onbetaalde arbeid” is te vinden in:

[Tijdsbesteding](#)

[Vrijwilligerswerk](#)